

Türkiye İdman Cemiyeti İttifakı (TİCİ) dönemi milli ruh ve milli temsil, siyasi ve milli propaganda ile ülkeyi tanıma-tanıtma çabaları

Murat ÖZMADEN^{1*}, Harun ÖZMADEN²

¹Balıkesir Üniversitesi, Eğitim Fakültesi

²Serbest Araştırmacı

Özet

Bu çalışmada, Türk sporunu yöneten Türkiye İdman Cemiyetleri İttifakı'nın (TİCİ) ülkenin sosyal, temsili, milli ruh, sosyal, siyasi ve sportif ortamına bağlı olarak hazırlanan nizamnamesinde ki kuruluş amaçlarından bir kısmıdır. Sporun bizzat uygulanması dışında, bir araç olarak sporun toplum içerisinde hangi fonksiyonları yerine getirmesi ve yapılan faaliyetlerin bunların hangi düzeyde gerçekleştiğinin belirlenmesi amaçlanmıştır.

Araştırmada, tarama yöntemi ile yapılmış betimsel yöntem kullanılmıştır. Türkiye’de modern sporların TİCİ (Türkiye İdman Cemiyeti İttifakı) öncesi gelişimi ve TİCİ Dönemine ait bilgileri, TİCİ dönemine ait kongre zabıtlarının incelenmesi ve döneme ilişkin süreli ve süresiz birincil kaynakların taranması ile elde edilmiştir.

TİCİ’ye göre sporun toplumda yerine getirmesi gereken fonksiyonlardan bir kısmı olan milli ruh, milli temsil, siyasi ve milli propaganda ile sınıflandırılan başlıklar incelenmiş olup ülkeyi tanıma ve tanıtmak adına yapılan çalışmalar araştırılmıştır.

Anahtar Kelimeler: TİCİ; milli ruh ve temsil; propaganda; siyasi

The efforts of the country recognition and presentation with national spirit and national representation, political and national propaganda in the period of TICI

Murat ÖZMADEN^{1*}, Harun ÖZMADEN²

Abstract

This study includes one part of establishment goals in the regulation of the Union of Turkish Training Associations (TICI) which managed Turkish sports depending on the country's social representative, national spirit, social, political and sportive atmosphere. Except for personally practicing of sport, it has been aimed to determine that the sport as a tool implemented which functions in the society and the sport activities, which were done, came true in what level.

In the study, a descriptive method which was done with a survey has been used. The data belonging to the period before TICI and the one during TICI of modern sports in Turkey has been obtained by the way of examining the congress records and searching of periodical and not periodical first resources during that period.

According to TICI, the titles classified with national spirit, natural representation, political and national propaganda which was one part of functions, the sports were supposed to implement in the society, have been examined and the studies which were done with the aim of country recognition and presentation have been searched in this study.

Key Words: TICI; national spirit and national representation; propaganda; political

---

*Balıkesir Üniversitesi, Eğitim Fakültesi (Yrd. Doç.) muratozmaden@yahoo.com

Giriş

Sporun, bir araç olarak, değişik alanlardaki beklentilere cevap verme gücü, tarihin her döneminde tüm toplumlarca değerlendirilmiştir. Erken devirlerden itibaren Türk toplum hayatı da çeşitli amaçlarla gerçekleştirilen fiziksel aktivitelerle zenginleştirilmiştir. Bayramlar, matem törenleri, panayır ve şenliklerde, özellikle binicilik, okçuluk ve güreşin değişik formları uygulanıyor, sonuç olarak fiziksel ve ruhsal bakımdan güçlü, askeri taleplere uygun, dinamik bir toplum düşüncesini devam etmiştir. Bilinen fonksiyonlar nedeni ile (Acun, 1935) Osmanlı Devleti'nde gerileme devirlerine kadar korunan ve teşvik edilen, özel spor alanları ve tekeleri ile kurumsal yapıya kavuşturulan spor, 18. yy. başlarından itibaren gittikçe önemini kaybetmeye başlamıştır (Akyüz, 1985).

Birinci dünya savaşı, Balkan Savaşları ve Balkan Savaşlarındaki başarısızlıklar ile birlikte gençliğin spor faaliyetlerinde bulunamaması bununla birlikte fiziksel ve ruhsal sağlığın bozulması spor aktivitelerinde aksaklıklara sebep olmuştur.

Bu dönemlerin ardından 1922'te İstanbul'da geçici heyet, 1923'de merkezi Ankara'ya alınarak Türkiye İdman Cemiyeti İttifakı (TİCİ) adıyla faaliyete geçen Türk sporunun ilk yönetim örgütü kurulmuştur. Tüm ülkede örgütlenme çabası içerisine giren TİCİ'nin örgütlenme biçimi ve sporu yaygınlaştırma çalışmaları hakkında kronolojik, kurumsal ve sportif bilgi veren çeşitli eserler yazmış olmasına rağmen 1936'ya kadar hayatını sürdüren örgüt kuruluş amaçları doğrultusunda, sporda milli ruhu kamçılayacağı, cumhuriyetin ön plana çıkardığı sporun Türklük bilincini pekiştireceği, milli temsil arzusunun sporcuyu motive edeceği düşünülmüştür. Sporcuda ki milli ruhu zedeleyebileceği kaygısıyla, profesyonellik ve kulüpleşmeye karşı çıkmıştır. Yurt dışında siyasi ve milli propaganda aracı olarak spor ön planda tutulmuştur. 1924 Olimpiyatlarına hazırlık için yabancı antrenörler getirilerek sporcu yetiştirilmiş, bütçe imkânlarının üzerine para tahsis edilmiş ve Türkiye'nin modern yüzü Batıya götürülmek istenmiştir. Uluslar arası müsabakalar sıklaştırılmış ve sporcuların, yabancı sporcuların, yabancı sporculara ülkelerinin propagandalarını yapmaları teşvik edilmiştir. Spordan beklenen bir başka fonksiyonda ülkeyi tanımak, tanıtmak temsil gibi durumlar olmuştur (Yıldıran, 1996).

Milli Ruh ve Milli Temsil

Çok milletli Osmanlı devletinin yıkılışından sonra Anadolu'da kurulan Türkiye Cumhuriyeti bir ulus devleti olarak kurulmuştur. Türk milletinin ulus ve Türklük bilinci içerisinde millete ait olma duygusunun spor yolu ile güçlendirilmesine çalışılmış ve Osmanlı başlığı adı

altında kurulan spor teşkilatlarının başına Türkiye ibaresi konularak Türklük bilinci ön plana çıkarılmıştır. Bu nedenle TİCİ'nin kuruluş amaçları arasına “beynelmilel müsabakalarda hissiyatı milli yenin tahrik ve takviyesi” ifadesi yer almaktadır (Tici, 1923).

TİCİ'nin dördüncü genel kongresinde, milli temsil duygusunun gelişmesi için Türk sporculuğunun yabancılara karşı daima galip gelebilmek için başarı yüzdesini arttırmaya mecbur olduğunu (Tici, 1928), altıncı genel kongrede ise, gerek dâhilde, gerek hariçte yapılan müsabakalarda milli heyetin mahiyetinin muhafazasının esas olduğu ve milli gururun, milli şerefın bunu icap ettirdiğini ifade etmiştir (Tici, 1933).

Nizamnamedeki bu amacın pekiştirilmesi için “... Milli sporculuğumuzu fertçilik fikrinden kurtarmak gerektiği ve bunun için bir kulüpte bir sporcunun şahsen temayüzü memleket için hiçbir kıymet ifade etmediği, Türk milli sporculuğunun müşterek muvaffakiyetini unutarak fertçilik fikri ile hareket etmenin Türk sporculuğuna zarar getiren bir zihniyet olduğu” (Tici, 1933) ifade edilmiştir.

Çünkü milli ruh ve milli temsilin gerçekleşmesi için; “Yapılacak şeyi bilmek, esasları kararlaştırmak ve sonra o amaç için iradeyi idare etmek muvaffakiyetin başlıca amiliydi, programlı ve doğru çalışma şeklinin spor işlerine verilmesi, spordan beklenen sonsuz dava için lazımdı. Bugüne kadar sarf edilen bütün zahiri mesaiye rağmen, sporda çok geri kalınması spor iadesine ve bunun bunu neticesi olarak umumi spor ahlakıyatına vakıf olunmadığından ileri gelmişti. Bunun başka türlü olmasında imkân yoktu. Çünkü muayyen ülküsü olmayan her teşekkülün cemiyetlik kıymetleri olmadığı gibi muvaffakiyeti de olmazdı. Muvaffakiyet için “ülkü, memleket aşkı ve inkılâpçılık ruhu” (Berkman, 1935) şarttır.

Anlaşıyor ki bu dönemde Türk sporu kulüplerinin fertçilik zihniyetinden kurtarıp bir milli ruha ve milli bir maksada göre yönlendirilmesinin mecburiyeti doğmuştur. Şüphesiz yeni bir cemiyet kuran ve büyük bir inkılâp yapmayı başaran Türk milleti için bu ihtiyaç daha çok kendini hissettirmektedir. Spor genel bir zevk ve eğlence için yapılan bir nevi hareket olmasına rağmen, bu dönemde bir millet gençliğinin, kabiliyet, disiplin ve itaat derecesini gösteren bir ölçü halini almıştır (Anonim 1934).

Çünkü rakiplerle karşılaşmasının manası yalnız isimleri belirli kişilerin değil, milletleri farklı ülkelerin karşılaşmasıdır. Bu nedenle “milli şeref, milli hassasiyet ve milli ahlakı korumak birinci şart olarak görülmekte (Ankaca, 1934) ve Türk sporu, “Türk gençliğinin kudret, zekâ, dirayet, ahlak ve irfanın bir imtihan mahalli olan yabancı diyarlardaki beynelmilel müsabakalarda

büyük ve şerefli Türk sancağını dalgalandırarak meydana çıkan gençlerin Türk inkılâbı gibi her millettten üstün bir dere kazanması anlamını” taşımaktadır (Konak, 1934).

Bundan dolayı “Sporda sahasını mağlup terk eden bir millet savaştan yenik çıkmış kadar küçük görülmektedir” (Safa, 1934). Nitekim vatan müdafaasına emanet edilen gençleri zayıf takımlara, balkanlardaki güçlü takımlarla maç yaptırmanın onları yenilgiye alıştıracağı için sakıncalı olacağı düşüncesi ile “Milli şeref ve haysiyet namına iyi bir takım oluşturan kadar milli ruhumuzun kaybolmaması için balkanlarla müsabakalar yapılmamasını” öngören fikirlerde ortaya atılmakta idi (Remzi, 1934).

Bu konu hakkında N. Safa “Spor Postası”ndaki makalesinde; “Türk Sporunun, Türk sporcusunun şerefini istikbalini artık düşünmek zamanı gelmiştir. Türk sporu türe sporcusu ticaret malı, sirk cambazı değildir. O güzel bir seyahate feda edilemez. Çünkü feda edilen bir gençlik mağlubiyeti değil, milli şereftir. Artık milli spor temasları çoluk çocuğun eline teslim edilmesin, varsın temaslar yapmayalım. Hiç olmazsa sporumuzun istikbaline ağlarız, fakat rezil olduk diye dövünmeyiz” (Safa, 1934) diyerek milli şerefin rencide edilmemesi üzerinde durulmuştur.

B. Asaf ise “Ülkü” dergisindeki makalesinde; “Beynelmilel karşılaşmalara katılıp, bu sene şöyle böyle, gelecek sene fena, öbür sene adeta hazin neticeler almak, Türk sporunu değil, ancak milli gururun sakat bir tefsirini alakadar eder. Çünkü milli gurur, zafer ve şeref düşkünü olduğu kadar hizmet düşmanı olmak icap eder. Bir buçuk asırlık bir sıhatsızlık ve bakımsızlığın izlerini halen taşımakta olan bir millet, kalkıp şu yahut bu sahada hacimce daha büyük ve sporca hazırlıklı milletlerle karşılaştırmak, milli gururumuzu istismar eder” (Asaf, 1933) şeklinde düşüncelerini ifade etmiştir.

Toplumda bu düşüncelerin oluşmasında özellikle futbolda başarı elde edilememesi neticesinde Türk insanının duygularının rencide olması sebep gösterilir iken milli ruh ve milli temsil açısından “atletizm, bisiklet, eskrim, güreş, halter ve boksun Türk insanının yapısına daha uygun” olacağı öngörülmektedir (Fetgeri, 1929a).

Buna rağmen ikilem yaşanmaktadır. Çünkü futbol federasyonunun FIFA’ya kabulünden sonra, 1923 yılında yaptığı Romanya-Türkiye ilk milli maçında sporcuların memleketi temsil etmesi şerefine spor faaliyetleri ile yaşaması ve bu duyguların güçlenmesi için bir vasıta olduğu da dile getirilmiştir (Anonim, 1923).

TİCİ’nin ülkeyi dışarıda temsil etmesi yetkisi olmasına rağmen, 1924 Paris olimpiyat oyunları’na katılacak maddi imkânları yoktur. Türk insanının Türklük bilinci içerisinde milli temsil duygularının beynelmilel müsabakalarda gelişiçeğine inanan Türkiye Cumhuriyeti

hükümeti, Maarif Vekili Sefa Bey vasıtasıyla Selim Sırrı Bey'e bir telgraf çekmiştir. Telgrafta “Gençlerimizin 1924 Paris olimpiyat oyunları’na iştirak edebilmesi için ne gibi yardımların lüzum olduğunun salahiyyetten kimselerle görüşülerek bildirilmesi” (Felek, 1974) istenmiştir. Türklük kimliğinin ilk defa birçok ülkenin katıldığı uluslararası düzeyde temsil edileceğinden olimpiyatlara katılımın üzerinde önemle durulmuştur.

Bu nedenle, Cumhuriyet Hükümeti 16 Ocak 1924 tarihli 173 sayılı kararıyla Türk gençlerinin 1924 Paris olimpiyat oyunları’nda ülkelerini başarılı bir şekilde temsil etmeleri için Avrupa da spor branşların da uzmanların getirilmesine ve TİCİ adına da bütçenin 17.000 lira ayrılmasına karar vermiştir (Anonim, 1973).

Atatürk’ün “Her çeşit spor faaliyetlerini, Türk gençliğinin milli terbiyesini ana unsurlarından saymak lazımdır. Bu işte hükümetin şimdiye kadar olduğundan daha çok ciddi ve dikkatli davranması, Türk gençliğinin spor bakımından da milli heyecan içerisinde itina ile yerleştirilmesi önemli tutulmalıdır.” (Anonim, 1993) şeklinde görüşlerine Türk gençliğinin spor bakımından da milli heyecan içinde itina ile yetiştirilmesi öneli tutulmalıdır.” (Anonim, 1993) şeklinde görüşleri de Türk gençliğinin milli heyecan duyguları içinde yetişmesi için Türk sporunu yönetenlere ve hükümete spor faaliyetlerine daha çok önem verilmesine aitti.

Nitekim TİCİ’nin içinde bulunduğu devirde, Türk çocuğunun şahsında milli davalara karşı son derece hassa, mukadderata boyun eğmeyen, bilakis ona hakim olması ve ona şekil vermesini bilen, büyük çapta irade insanının meydana çıkması; Türk milletinin ve Türk realitesinin uğrunda Türk insanından mutlak feragat ve mutlak fedakarlık, şahsiyetin kaybolmasına izin verilmeden milli heyecanın son haddine vardığı muazzam bir kasırganın içinde yeniden doğması, en muazzam şekilde bir kahraman olması beklentisi bulunmaktaydı. Böyle bir neslin yetiştirilmesi işi de Türk gençliğinin başında onun talim ve terbiyesini yönetenlere düşmekteydi (İşbir, 1940).

Bunun içindir ki TİCİ döneminde beynelmilel müsabakalara iştirak eden “Milli sporcu, tamamı ile cemiyetin mensup bulunduğu milletin öz malı” (Kanok, 1934a) ve “Mili heyecanların, milli hislerin mahsulü, ahlak, seciye, yüksek ruhluluk ve yurtseverlik” olarak görülmüştür (Berkman, 1934).

Bu konu hakkında, A. Daver “bir şampiyon, bir rekortmen en yüksek spor kıymetidir. O kazanılmış bir gayedir. Beynelmilel spor temaslarında bayrağın şerefi ona emanet edilmiştir. Beynelmilel sahaya bir mümessil olarak giren bu genç, artık kendisinden ziyade o bayrağın sahiplerininindir. Onun için şampiyon artı kendisinden ziyade milletindir. Spor sahasında her adım

atışında kendisi için değil, millet için hareket ettiğini unutmamalıdır” (Daver, 1932) diyerek milli ruh ve temsil fonksiyonunun o dönem için önemini çarpıcı şekilde dile getirmiştir.

Dünyaya ün salmış Kurtdereli Mehmet pehlivanın, başarısının sırrını “Ben her güreşte arkamda Türk milletinin bulunduğunu ve Millet şerefini düşünürüm” şeklinde açıklamasına, Atatürk de Mehmet pehlivanın bu sözünü yaptıkları kadar beğendiğini ifade ederek onun bu sözünü Türk sporcularına bir meslek düsturu olarak kaydettiğini ifade etmiştir. Atatürk bu ifadesiyle, Türk sporcularının Beynelmilel müsabakalarda bu his ve duygu içinde olmalarının gerektiğini vurgulamıştır (Tayga, 1990).

Siyasi ve Milli Propaganda

Osmanlı döneminde tam olarak ön plana çıkamayan Türk kimliği ve Türklük bilinci, Osmanlı’nın yıkılışından sonra kurulan Cumhuriyetle birlikte ön plana çıkmış ve kurulan devletin adı da Türkiye Cumhuriyeti Devleti olarak ilan edilmiştir. Yeni kurulan Türkiye Cumhuriyeti Devleti, cumhuriyet ve beraberinde yaptığı yenilikleri, medeni Türk kimliğini bütün dünyaya tanıtır, dostluk kurmak için propaganda vasıtası olarak spor faaliyetlerinde ön planda tutulmuştur. Nitekim yeni kurulan Türkiye Cumhuriyeti ile birlikte farklı bir anlayış içerisinde oluşturulan spor teşkilatının (TİCİ) kuruluş amaçlarından sporun “Türklük için harici propaganda vasıtası” (Tici, 1923) olduğu belirtilmiştir. Maarif Vekili Reşit Beye göre, “Türk sporculuğu, yalnız beden kuvveti sahasında değil, fikir kuvveti sahasında bütün dünyaya karşı Türk milletinin kuvvetini ispat etmek için teşkilatlanmamış bir heyet demektir” (Anonim, 1933) ifadesini kullanmıştır.

Fevkalade bir inkılâp yapan ve bunun bütün dünyanın gözü önüne koyarak aleyhinde bütün olumsuz izleri kökünden koparıp atmak mecburiyetinde olan bir memleket her şeyden evvel çeşitli propaganda vasıtalarına müracaat etmek mecburiyetindeydi. Çünkü yakın zamanlara kadar milletlerin yegâne propaganda vasıtası estetik sanatlarını diğer memleketlere göndermek ve orada bir tiyatro binasının istiap edebileceği birkaç bin kişiye bu sanatkârları alkışlattırabilmektir. Hâlbuki sinema, radyo vesaire gibi medeni vasıtalar icat edildi edileli bu sanatkârlar da rağbeti kaybetmiş ve bunların yerine sporcu kabileleri geçmişti.

Zira bir spor müsabakasında elde edilen bir başarıdan herkes aylarca bahsediyor dolayısıyla o ülkenin propagandası spor vasıtasıyla yapılabilmektedir.

Yeni bir Türk insanı imajının yerleştirilmesinde propagandanın önemi anlaşılmıştı. Cumhuriyetin kurulmasıyla beraber yapılan yeniliklerle Türk erkeği başındaki fesi atmış, Türk kadını çarşaf ve peçeden kurtulmuş Türk insanı medeni giyiş ve yaşayış tarzı olarak

Avrupalılardan farksız bir duruma gelmişti. Cumhuriyetin kurulmasıyla kazanılan bu medeni hal ile Türklüğün şerefini, namını, ahlakını hala muhafaza ettiğini bütün dünyaya göstermek beynelmilel müsabakalarda kazanılacak başarılar sıklıkla dile getirilirken spor faaliyetlerinin milletler arasında dostluk meydana getirmek açısından beynelmilel diplomasiden daha önemli olduğu vurgulanmaktaydı.

Bu konu hakkında A. Fetgeri ‘Türk Spor’ dergisindeki makalesinde düşüncelerini şu şekilde ifade etmiştir: “kim ne derse desin, bu gün dünyada bir milletin ismini daima kuvvetli olarak kabul ettirmek için her hangi bir sporda muvaffak olmaktan daha mühim ve emin bir çare vasıta mevcut değildir. Bugün bütün dünyaya hayret veren Türk ismi, zaman ile pek çabuk unutulabilir. Bunu unutturmamak için en basit, en ameli ve en emin çare memleket haricinde elde edilecek spor muvaffakiyetleridir... Milletimiz için, kuvvetli ve muntazam bir irade altında bulunan spor kabilelerinin spor seyahat ve temaslarından daha faydalı ve daha müessir bir propaganda vasıtası mevcut değildir” Fetgeri 1929a).

Spor Alemi dergisinde ise sporun siyasi ve milli propaganda ki yeri; “iki ülke arasındaki maçlarda oyuncuların yeni oyunların oyunları görerek oyun öğrenmesinin spor açısından ne kadar önemi var ise, diğer milletlerin sporcuları ile spor faaliyetleri adı altında temasa geçilerek bir propaganda yapabilmenin milliyet nokta-i nazarından ondan daha önemli olduğu yani beynelmilel spor faaliyetlerinin bilhassa milli propaganda yönünü unutmamak gerekir”⁴ tarzında ifade de bulunmaktadır. Nitekim TİCİ’nin kuruluşunda ve beynelmilel futbol federasyonuna Türklerin girişinden sonra Romenlerle yapılan futbol milli maçı, Türklerin doğu Avrupa’da dikkat çeken bir unsur olduğunu bütün dünyaya anlattığı gibi Türklük namına kaçırılmaması lazım gelen bir takım propaganda fırsatları da yaratılmıştır. Ayrıca dünyanın bütün milletlerinin toplanacağı 1924 Paris olimpiyat oyunları’na, Türkiye Cumhuriyeti için propaganda fırsatı doğuracağından katılmasına dair görüşler ortaya atılmaya başlanmıştır (Anonim, 1923b).

Bu nedenle, TİCİ’nin Paris olimpiyat oyunlarına katılması için gerekli maddi imkânı olmamasına rağmen, olimpiyatlara katılan gençlerin kendilerini değil Türkleri ve Türkiye’yi orada tanıtacakları ve propaganda değeri göz önüne alınarak TİCİ’den bu paraları temin etmesi için toplumsal baskı oluşturulmaya çalışılmaktadır (Anonim, 1923a). Bu toplumsal baskı sayesinde Türkiye Cumhuriyeti’nin ve Türk insanının bütün dünyaya tanıtılması için 1924 Paris olimpiyat oyunları iyi bir propaganda zemini olarak görülmüştür ve Türkiye’nin katılabilmesi için büyük maddi sıkıntılar bulunmasına rağmen hükümet bütçesinden bir altının 10 lira olduğu bir dönemde

sporda 17.000 liralık bir bütçe ayırarak sporcuların Paris'te yapılacak olimpiyat oyunlarına en iyi biçimde hazırlanarak katılmaları sağlanmıştır (Morpa, 1999).

Ancak TİCİ'nin ilk yıllarında “beynelmilel spor müsabakalarına birinci çıkmak için iştirak edilemez. Avrupa'ya dayak atmak için değil, Türklüğün şerefine, ahlakını, Türk milletinin fikri ve bedeni kabiliyetlerini alem göstermek” (Anonim, 1973) için katılması gerektiği görüşü yerini daha sonraki yıllarda bütün dünya milletlerinin en kuvvetli sporcuları ile katıldıkları beynelmilel müsabakalarda Türk sporcularının tecrübesiz ve zayıf oldukları için yenilmeleri memleket hesabına çok kötü bir propaganda olduğu ve bunun için Türkiye Cumhuriyeti'nin ve Türk milletinin dünya milletleri düzeyinde iyi propagandası için yalnız beynelmilel müsabakalara katılım yeterli olmadığı, müsabakalarda muhakkak başarılı olunması gerektiği görüşü hakim olmuştur. Çünkü dünyanın uzak yakın birçok yerinden kalkıp gelmiş ve yalnız Türkiye Cumhuriyeti devletinin inkılâplarını gazetelerde okuyarak kulak dolgunluğu edinmiş olan ve muhakkak ki Türk milletine ve inkılâbına sempati hisleri besleyen yenedünya sporcuları karşısında “ Türk gibi” diye çıkıp onlara kahkaha hisleri doğurmak ve ayrıca bu durumun özellikle Fransız gazetelerinde bir eğlence, bir küçük düşürücü şeklinde kaleme alması hem sporumuz hakkında güzel bir reklâm hem de memleketimiz adına iyi bir propaganda olmamıştır (Anonim, 1936).

Bundan dolayı TİCİ döneminde başarılı olunmayan spor branşlarında beynelmilel müsabakalara kat ılınmaması gerektiği, ancak Türk milletinin yapısını uygun bire bir mücadele sporları olan güreş atletizm, boks, eskrim ve bisiklet sporlarına daha önem vererek bu spor branşlarında kat ılınması gerektiği görüşleri çoğunluk kazanmıştır. Çünkü 1929 yılında Türkiye genelinde futbolda 10.000 kayıtlı sporcu olduğu halde ve dışarıda da en çok müsabaka yapılan spor branşı olmasına rağmen uluslar arası düzeyde gözle görülen hiçbir başarı elde edilememiştir. Bunun yanında aynı yıl atletizm de kayıtlı 1000 sporcu olmasına ve yeni yeni oluşumun sağlanmasına rağmen, ilk olarak Bulgaristan ile yapılan beynelmilel müsabakada birinci olmuş ve Macaristan ile özel olarak yapılan müsabakalarda da bir birincilik bir dördüncülük kazanılmıştır.

Güreş'te de 200 kayıtlı sporcu olduğu halde 1924 Paris Olimpiyat Oyunları'nda iki birincilik, İstanbul'da Macaristan takım şampiyonu ile yapılan müsabakada takım şampiyonluğu, 1928 Amsterdam Olimpiyat Oyunlarında bir dünya dördüncülüğü, bir dünya altıncılığı ve bir dünya sekizinciliği kazanılarak takım halinde Olimpiyat sekizincisi olunmuştur. Boks'ta ise takriben 100 kayıtlı sporcu olmasına rağmen Rusya ile yapılan boks müsabakalarında büyük başarılar elde edilmiştir. Ayrıca, Beşiktaş kulübünde boks yapan Rauf Bey hiçbir müsabakada yenilmemiştir. Bisiklet sporunda da 100 kayıtlı sporcu bulunmasına rağmen Bulgaristan'la yapılan

ilk beynelmilel bisiklet yarışlarında Türk takımı birinci olmuştur. Yine 50 kayıtlı sporcusu olan eskrim sporunda ise ilk olarak kat ılınmasına rağmen 1928 Olimpiyatları'nda ferdi olarak iki dünya dördüncülüğü kazanılmıştır (Fetgeri, 1929a).

Nitekim TİCİ döneminde hem yeni kurulan genç Türkiye Cumhuriyeti'ni ve onun getirdiği yenilikleri, Türk milletinin kimliğini ve şerefini tanıtarak propagandasını yapmak hem de bu vesile ile ülkeler arası dostluk kurmak için milli düzeyde ve kulüpler bazında özellikle balkanlarda birçok defalar sportif etkinlikler yapılmıştır. Bunda da hem dostluk kurma adına hem de propaganda adına başarılı olunmuştur.

Mesela, Türk Futbol Milli Takımı Macarlar ile maç yapmaya gittiği zaman veya Macar Futbol Takımının Türkiye'ye maç yapmaya geldiği zaman Macar gazeteleri maçlardan bir iki hafta evvel Türkiye hakkında yazılar yazmaktadır. Özellikle Türkiye Futbol Milli Takımının eskisi gibi değil, daha güçlü olduğunu yazmaları, halkın Türkleri seyretmek için statlara akın etmelerine sebep olmuştur. Ayrıca, Türk Milli Takımı Yunanlılar ile maç yapmaya karar verdiği zaman Yunan gazeteleri bu habere geniş yer verirken iki dost milletin futbol kuvvetleri arasında yapılacak bu kardeş temasının yalnız sporcular tarafından değil, bütün yunan halkınca sevinçle karşılandığını yazmışlardır (Anonim, 1934a).

Yine Galatasaray, Fenerbahçe Beşiktaş kulüplerinin Macar, Bulgar, Yunan ve Yugoslav kulüpleri ve maç yapmaya gittiği zaman, bu ülkenin gazeteleri Türkiye lehinde yazılar yazarak bir dostluk bağı kurmaya çalışmışlardır. Mesela; Beşiktaş futbol takımı Yugoslav futbol kulüpleri ile maç yapmaya gittiği zaman Yugoslav gazeteleri bu spor faaliyetlerine dostluk açısından büyük önem verdiklerini yazmışlardır. Bir Türk kulübünün Yugoslavya'ya geleceğini öğrenen Üsküp haklıda 150 otomobil ve kamyonla maçı seyretmeye gelmişler ve Sırp seyirciler arasına karışmışlardır. Saha, Sırp ve Türk bayrakları ile donatılmıştır. Hatta bir bandoda Türk marşları çalarak dostluk örneği sergilemiştir. Beşiktaş Kulübünün yaptığı üç maçta iki galibiyet bir beraberlik alması sonucu Yugoslav gazetelerinin “pek güzel birlik bahar gününde Belgrat'ın sporcu halkı büyük bir alaka ile Türklerin Belgrat'ta ki oyunlarını beş bin kişi seyretmiştir... Türkler, bugün genç, fedakâr ve mukavim olduklarını göstermişlerdir. Bütün fizik havası mümeyyizlerini muvaffakiyeti elde edebilmek için ortaya koymuşlardır.” şeklinde yazılar yazması ile hem Türk milletinin lehinde propagandası yapılmış ve hem de Yugoslavya - Türk dostluğu oluşturulmuştur (Şerafettin, 1932).

Fenerbahçe kulübünün, Romanya Güneş kulübü ile Romanya'da yaptığı maçtan sonra on beş kadar Bükreş gazetesinin Türk futbolu hakkında göğsümüzü kabartacak kadar değerli yazıları,

İsviçreli gazetecinin “Türkler futbolda umulmayacak kadar ilerlemiştir” şeklinde Türk futbolunun metheden yazıları Türk milleti için güzel bir propaganda olmuştur. Bundan dolayı da, TİCİ döneminde biraz çalışma ile biraz bilgi ile birazda iyi niyetli kuvvetli Türk takımları çıkarmak ve ecnebi takımlarına karşı bile barılı olmanın mümkün olduğu ve memleket içinde ve dışında yapılan maçlardaki başarıların Türk milleti için iyi birer propaganda olacağı görülmüştür. Hatta İsviçreli gazetecilerin futbol maçları vesilesi ile Türkiye’yi tektik etmeye gelmelerinden sonra gazetelerinde Atatürk’ten ve devrimlerinden, genç Türk neslinden övgü ile bahsetmişlerdir (Savcı, 1935).

Diğer yandan sportif faaliyetler olarak Galatasaraylı izcilerin 25 kişilik bir grup halinde Romanya’ya izci turnesi mahiyetindeki seyahati Türklük adına çok ciddi ve başarılı bir propagandadır. Galatasaraylı izciler Romanya’nın Köstence, Bükreş, Sinaya ve Braşov şehirlerini dolamışlardır. İzcilerimizin bütün seyahatleri esnasında onlara eşlik eden Romen üniversite gençliği izcilerimizi, bütün dikkatiyle inceleme fırsatını bulmuştur. Gençlerimiz orada birçok resmi ziyaretler yapmışlar, Veliaht tarafından kabul edilmişler ve meçhul askerin mezarına bir çelenk koymuşlardır. Bütün bu hareketler orada günün faaliyeti olarak kabul edilmiş ve günlük gazetelerde uzun uzun bahsedilmiştir. Köstence civarında Eforie isimli modern bir köyde kurulan kampa Romen izci talebelerinin yanında Çek izci talebeleri de bulunmaktaydı. Romenler Türk izcilerine bu iki günlük kamp boyunca çok samimi bir şekilde bağlanmışlar ve onları kıymetli bir misafir gibi ağırlamışlardır. Hatta Türk izci kafilesi kamp boyunca Romen ve Çek bayrakları ile yan yana sallanan sancaklarını kamp sonunda merasimle indirirken Romen ve Çek izcileri de Türk izcileri ile beraber Milli İstiklal Marşımızı söylemişlerdir. Daha sonra hep beraber şarkılar söylenerek kamptan ayrılan Türk izci kafilesine Romen üniversite öğrencileri istasyonuna kadar eşlik etmiş ve onları istasyondan büyük sevgi ve kardeşlik bağlılığı içerisinde uğurlamışlardır. Ayrıca Türk izci kafilesine on iki gün boyunca rehberlik eden M. Christeanne isminde üniversiteli genç, bu on iki gün boyunca Türkleri yakından tanıma fırsatı bulduğunu ve bu sayede onları çok sevdiğini, samimi bir Türk dostu olduğunu ifade etmiştir (Halis,1932).

Bir spor müsabakası olmasına rağmen, spor dergileri;”Türkiye güzeli Keriman Halis Hanımın 1932 yılına yirmi sekiz ülkenin güzellerini geride bırakan Dünya Güzellik Kraliçesi seçilmesini Belçika’da Ostanta şehrinde binlerce insan, dünyanın bütün radyoları, telgrafi telefonları, gazeteleri ve bütün insanlara üç dört gün boyunca konuşmuşlar ve alkışlamışlardır” (Anonim, 1932) ifadelerinin “güzellik sahasında dünya rekoru kazandık” başlığı altında sporla

bağdaştırılarak verilmesi o dönemde ülke tanıtımında sadece sporun değil, başarılı bunabilecek her fırsatın değerlendirilmesi anlamını taşımaktadır.

TİCİ 1935 yılının Mayıs ayında yaptığı son umumi merkez toplantısında; İstanbul'da yapılması kararlaştırılan altıncı Balkan Oyunlarının (1935), Türk Cumhuriyeti ve Türk milletinin reklâm ve propaganda açısından çok önemli olduğunu, her sahada varlığını bütün dünyaya tanıtan Türk milletinin spor işlerinde de becerikli olduğunu herkese ispat etmek için bu oyunlarda görevli bütün komite başkanlarının bütün yetkilere haiz oldukları belirtilmiştir. Ayrıca toplantıda milli müsabakalara hazırlık esnasında intizam ve disipline riayet eden ve dürüst çalışan, beynelmilel müsabakalarda başarılı olan sporcuların bilgilerini artması için Avrupa memleketlerine gönderilmeleri ve bunlardan tahsile kabiliyetli olanların memleketimizde veya Avrupa'da yüksek benden terbiyesi okullarında TİCİ hesabına okutulacakları kararlaştırılmıştır (Gürol, 1935). Çünkü kültürlü, erdemli, kabiliyetli insanların iş için veya okumak için memleket dışına çıkıp orada ikamet ettikleri sürece onların, tavırları, karakterleri, başarılı Türkiye için olumlu bir propaganda olmaktadır. Mesela; İngiltere'nin Kembriç Üniversitesinde tahsilde bulunan irfan isimli Türk gencinin seciyesi kadar bedenide kuvvetlidir. Birkaç yıldır katıldığı ağırlık atma müsabakalarında daim kembriç takımını temsil ettiği gibi iki senedir de İngiltere üniversiteleri arası şampiyonu olmuştur. O müsabakalarda ağırlığı 13.96 m. Atarak yeni bir rekor yaptığı zaman Londra radyosu bu olayı haber olarak vermiştir. Ayrıca Londra Gazetelerin de bu Türk öğrencinin başarısı yazılmış ve resimleri çıkmıştır. Bu mütevazı Türk çocuğunun İngiltere'de yaptığı bu güzel ve asil propaganda binlerce lira ile yapılmayacak kadar önemli arz etmiştir. İngiltere'ye okumak için giden bir Türk çocuğunun bu hareketlerinde bir propaganda kokusu olmamasına rağmen netice itibari ile en kuvvetli propagandadan daha etkilidir (Felek, 1974).

Yine Amerika'ya giden Mehmet Yusuf pehlivanın Amerikalılara Türk insanının Cumhuriyetle beraber Amerikalılardan farksız medeni bir hal aldığını, onlar gibi düşünür, onlar gibi yaşar ve onlar gibi çalıştığını ve hatta her Türk erkeğinin bir tane eşi olduğunu, Türk milletinin doğru ve dürüst olduğunu hal ve hareketleriyle göstermesi Amerikalılarda var olan Türkiye ve Türklük adına fena propagandaları lehimize dönüştürmüş ve bunun sonucunda bir Amerikan gazetesi Mehmet Pehlivan hakkında “biz şimdiye kadar Türk güreşçilerini yağız, palabıyık ve hatta bir derece haşin tanırdık. Fakat Mehmet Yusuf böyle değildi. Vücudu Amerikan atletleri gibi mütenassibdir, teni de esmer olmakla beraber kara yağız değildir ve bu hali ile pek sevimli bir tip olarak görülmektedir” demiştir (Anonim, 1935). gazetenin bu haberi ülke için iyi bir propaganda olayı olmuştur.

Ülkeyi Tanıtma ve Tanıtma

TİCİ öncesinde gençlerin ülkelerini tanımaları ve sevmeleri amacıyla kısa bir dönem Osmanlı genç ve güç derneklerine bağlı olarak yapılan ve binci dünya Savaşı nedeniyle ara verilmek zorunda kalınan izcilik faaliyetleri haricinde hemen hemen hiçbir spor faaliyeti yapılamamıştır. Nitekim TİCİ öncesi kurulan spor teşkilatlarının kuruluş amaçlarında da spor faaliyetleri vasıtasıyla gençlerin ülkeyi tanımalarına imkân verilmesinin yer almadığı görülmektedir.

Cumhuriyetin kurulmasıyla beraber spora bakış açısı da değişmiş ve uygulama nedeni ne olursa olsun spor faaliyetlerinden daha önce gördüğümüz diğer amaçların yanı sıra ülke insanların özellikle gençlerin ülkelerini ve her köşesinde yaşayan insanlarını tanımaları, birbirleriyle kaynaşmaları, birbirlerinin problemlerini bilmeleri ve buna göre ülkenin geleceğine yön vermeleri amaçlanmıştır.

Bundan dolayı da, yeni kurulan Türkiye Cumhuriyet’ini Türk milliyetçiliği ve devletçilik anlayışının spor teşkilatı olan TİCİ’nin kuruluş amaçlarında; “Dâhilinde idman müsabakaları ve seyahatleri ile gençlere memleketlerini tanımak, sevdirmek, halkın ihtiyacı hakikiye sini anlamak imkanlarının bahşedilmesi” (Tici, 1923) olduğu belirtilmiştir.

Daha sonra TİCİ’nin 1927 yılında yaptığı Dördüncü Genel Kongresinde sporcuların grup halinde üç de bir ücretle seyahat edebilmeleri amacı ile TİCİ tarafından hazırlanan ve TBMM’de gönderilen raporda; spor müsabakalarının amacının galibiyet olduğundan temassız ve hareketsiz sporun ilerleyemeyeceği ve bu seyahatlerdeki indirim sayesinde daha çok spor müsabakalarının yapılması gençlere memleketlerini tanıtacağı, ayrıca tenzil en yapılacağı taktirde yeni bir hareket cereyanının açılacağı ve bu sayede gençlerde seyahat alışkanlığının oluşacağından gençlerin spor müsabakaları haricinde ki bu seyahatler le memleketlerini tanıma fırsatı bulacağı belirtilmiş ve gerekli kanunun çıkarılması teklif edilmiştir (Tici, 1928).

Bu teklif daha sonra üniversite tarafından TBMM’nde incelenip, tartışılmış ve 25 kişiden aşağı olmamak şartı ile sporculara seyahatlerde yüzde elli indirim yapılması kararlaştırılmıştır. Bu kararın ardından TİCİ’nin umumi merkezi sporcu sayısına sınır konulmasını eleştirerek sporcu kafilesini 25 kişi ile sınırlandırılmasının kaldırılması için altıncı umumi kongrede hükümet nezdinde teşebbüste bulunma kararı almıştır (Tici, 1933). bu girişimin ardından hükümet, daha önce almış olduğu kararı en az 10kişilik sporcu kafilesinin yüzde elli indirimden faydalanabileceği şeklinde değiştirmiştir (Tici, 1935).

Gençliği küçük yaştan itibaren mesuliyete, arkadaşlarına rehberlik etmeye, kurucu, yaratıcı ve yapı olarak yetiştirmeye alıştırmak ve en önemlisi olan yurdunun her köşesini tanımak amacıyla TİCİ'nin ilk kurulduğu 1922 yılında izcilik faaliyetleri tekrar canlandırılmış ve İstanbul Maarif Müdürü Saffet Beyin başkanlığında bir izci ortası kurularak derhal çalışmalara başlanmıştır. Başlangıçta büyük bir hamle gibi görünen bu çalışma her gün biraz daha sönmüş ve nihayet günün birinde izci ortası kendi kendine dağılmıştır. Fakat okullardaki izcilik faaliyetleri Cumhuriyet Hükümetinin de her gün biraz daha ilerlemiştir (Btum, 1942).

TİCİ döneminde özellikle 1930'lu yıllarda okul izci gruplarının yer yer memleketin dört köşesinde küme halinde kırlarda, ormanlarda uzun geziler yapmalarının yanında halkevlerin de köycülük ve gezi kolları çalışmaları yaparak çocukların ve gençlerin memleketlerini tanımalarına yardımcı olmuşlardır (Baba, 1993).

Ayrıca askeri spor teşkilatı da hem bisiklet sporunu yurttan tanıtmak hem de askerlerin yurdun değişik yerlerini ve insanlarına tanınması için ülkenin birçok illerini kapsayan bisiklet turları düzenlenmiştir (Tici, 1933).

Türkiye'nin dörtte üçünün 500 metre ile 4000 metre yükseklik arasında değişen dağlardan ibaret olmasına rağmen buna karşılık ise halkın dörtte üçü dağlarda değil, vadilerde, alçak düzlüklerde yaşamaktadır. Hatta büyük şehirlerimiz ve kentlerimiz dağların eteklerinde, alçak ovalarda ve deniz kıyılarında kurulmuştur. Bundan dolayı da şehirli ve kasabalılar büyük bir kısmı, özellikle 1930'lu yıllara kadar dağların kayalı ve karlı doruklarını evlerinin pencerelerinden seyretmekle yetinmekteydiler. Bunun sonucu olarak Türk insanı ülkesinin doğal güzelliği olan dağlarını ve bu sayede de ülkesinde tanımışlardır. Dünyanın en güzel dağlarından biri olan Uludağ'ını bile Türk gençleri ancak 1930'lu yıllarda yeni yeni gezip görmeye başlamışlardır. Hatta Toros dağlarında bulunan "Demir Kazık" doruğunun rakımı coğrafya kitaplarında 3000 metre olarak yazılmasına rağmen 1927 yılında Almanya'dan gelen Künne adında ki doktor bu doruğa çıkmış ve rakımın 3000 değil 3910 olduğunu bulmuştur. Bu da bize o dönemde dağlarımızı ve bu sayede ülkemizi ne kadar tanıdığımızı gösteren bir örnektir (Apak, 1993). Bu gelişmelerden sonra Uludağ'da kayak sporunun yapılabilmesi için yabancı uzmanlara rapor hazırlanmıştır. Bu tesisin yapılmasından sonra da birçok şehirde dağ spor kulüpleri açılmış ve Türk gençleri dağlarını, bu vesileyle de yurdunu tanıma fırsatı bulmuşlardır (Anonim, 1936). R. Apak "Ülkü" dergisindeki makalede; "Bir insanın bir işi ve bir şeyi sevmesi için onu çok görmesi ve onu yaşaması gerekmektedir. Bunun gibi, bir kişi yurdunu sevmek, yurtsever olmak için onun dört köşesini görmek, öğrenmek gerekir. İşte, dağ sporları gençlerimize, yeni Türk nesline, yurdun

dörtte üçünü teşkil eden dağlarımızı, orada ki natürel manzaraları, kızgın veya karlı taşları uçurumları, ormanları, kaynayan ve fişkıran soğuk suları gezmek, görmek fırsatını bulacaktır” (Apak, 1993) şeklinde ifadesiyle bir insanın yurdunu sevmesi için onu tanınması gerektiğini belirtmiştir.

Ayrıca, N.Baydar’da modern çağın sporunu “genel olarak spor yapmak, tatil günlerini spor eğlenceleriyle geçirmek, yaya olarak, sandal, bisiklet, otomobil gibi spor vasıtaları kullanarak dağlarda, ormanlarda, ovalarda, göllerde ve denizlerde seyahat yaparak, memleketini yakından tanımak ...” (Baydar, 1937) ifade etmiştir. Bu bilgiler doğrultusunda TİCİ döneminde yapılan sportif faaliyetler ile uygulanma nedeni ne olursa olsun ülkeyi tanıma fonksiyonunun yerine getirilmesi hedeflendiği sonucuna varmak mümkündür.

Sonuç

TİCİ 3 Ağustos 1909 tarihli Cemiyet Kanunu çerçevesinde aynı yasaya bağlı spor kulüplerinin bir araya gelmesi ile 22 Mayıs 1922 tarihinde kurulmuştur. Kuruluş kongresi 16 Şubat 1923, ilk genel kongresi 5–12 Eylül 1924 ve son kongresini de 13–18 Şubat 1936 tarihinde yapmıştır. TİCİ’nin kuruluş amacı “Gençler cazip bir spor sahası temin ederek, onları içkiden kumardan ve diğer kötülüklerden uzaklaştırılmasını sağlamak ve böylece sağlık ve genel, ahlakı, ıslah etmek; bütün milleti küçük yaştan itibaren teşkilatçılığa ve müşterek faaliyetlere alıştırmak, fikir alışverişi ve idari kabiliyetlerini geliştirmek, sağlam ve becerikli insanlar yetiştirip silahşorluğu, biniciliği ve denizciliği tertip ve teşvik ederek askeri teşkilata ait vazifeleri kolaylaştırmak; idman müsabakaları ve seyahatlerle gençlerin memleketlerini tanımak, sevmek ve hakiki ihtiyaçlarını anlamak imkan ve fırsatını vermek, beynelmilel müsabakalarda milli hislerin tahrik ve takviyesi; Türklük için harici propaganda vasıtası temin etmek; beden eğitimi ve spor faaliyetlerinin sporcular tarafından bir menfaat ve para kazanma vasıtası olarak kullanılmasına karşı mücadele etmek ve böylece sağlık ve kuvvetli bir gaye değil, zeka ve ilmin gelişmesi için bir vasıta olarak kullanılması suretiyle milli yücelmemize yardımcı olacağı kanaati vermek” olduğu belirtilmiştir.

Belirtilen bu amaçlardan hareketle, TİCİ’nin spor faaliyetleri aracılığı ile “Fiziksel ve Ruhsal gelişim”, “Güçlü toplum Yaratma”, “Askere Hazırlık ve Yurt Müdafaası”, “Milli Ruh ve Milli Temsil”, “Siyasi ve milli propaganda” ve “Ülke Tanıtma” fonksiyonlarını bireysel ve toplumsal bazda gerçekleştirmeyi hedeflendiği anlaşılmaktadır.

Milli ruh ve milli temsil fonksiyonunun TİCİ'nin kuruluş amaçları arasında yer almasının başlıca nedeni olarak, çok milletli Osmanlı Devleti döneminde bastırılan Türklük kimliğinin, yeni kurulan Türkiye Cumhuriyetinin bir ulus devleti olarak kurulmasıyla ön plana çıkarılması olmuştur. Bu fonksiyonun gerçekleşmesi için profesyonellik kesinlikle reddedilmiştir. Çünkü, profesyonel sporcuların biz duygusundan uzak, kendi menfaatlerini ön plana çıkaran ben duygusuna yönlendireceği düşünülmüştür. Bu nedenle sporcunun uluslararası müsabakalarda kendi değil, bir milleti temsil ettiği vurgulanmıştır.

Nitekim, spor adamları uluslar arası müsabakalarda yenilgilerin Türk milletinin prestijini rencide ettiği ve ayrıca sporcuların alınan bu olumsuz neticelere kendilerini alıştırtıp milli ruh ve milli temsil duygularından uzaklaştırılacağı ileri sürülerek, güçlü takımlar oluşturulana kadar yabancılarla maçlar yapılmaması gerektiğini belirtmişlerdir. Türk kimliğinin ön plana çıkarıldığını dünya kamuoyuna gösterilmesine sporun bir propaganda aracı olarak kullanılmasına TİCİ'nin önde gelen hedeflerinden biri olmuştur. Geniş halk kitlelerini ilgilendiren bir faaliyet olarak spor yoluyla milli propaganda, sınırlı bir çevreyi ilgilendiren sanatın çeşitli formlarına tercih edilmiştir.

Bu amacın ilk uygulama alanı cumhuriyetin kuruluşundan hemen sonra gerçekleşen ilk büyük organizasyon olan 1924 Paris Olimpiyat Oyunları olmuştur. Sporcuların iyi hazırlanabilmesi için futbol, güreş ve atletizm dallarında yabancı antrenörler getirmiş, büyük maddi sıkıntılar içinde olmasına rağmen önemli bir meblağ tahsis etmiş ve ödenek ayırmışlardır.

Siyasi ve milli propaganda amacına ulaşmak için, gerek kulüp gerekse Milli Takım düzeyinde Balkan ülkeleriyle resmi ya da özel birçok müsabaka yapılmıştır. Bu müsabakalarda, bir Türk takımının geleceğini öğrenen balkanlardaki Türk varlığı, Türk bayraklarıyla tribünleri dolduruyorlar, bandolar Türk marşları çalarken ülkeler de dostluk gösterilerinde bulunmuşlardır. Aynı çerçevede, Balkan ülkeleri ile izcilik faaliyetleri düzenlenmiş, Romanya'da düzenlenen kamplardan birinde, Çek, Romen ve Türk izcileri, birlikte Türk istiklal marşını söylemiştir.

Bu davranışlar milli propagandanın gerçekleşmesinde ve Türk kimliğinin tanıtılmasında TİCİ'nin amacına uygun düşmektedir. Ayrıca, Halkevleri aracılığı ile Rusya ile özellikle boks ve güreş dallarında Rusya'da spor müsabakaları yapılmıştır.

Türkiye'nin Rusya'ya olduğu kadar, Rusya'nın da siyasi olarak Türkiye'ye yaklaşma çabaları nedeni ile özel olarak teşvik edilen Rus halkı ve resmi görevliler müsabakaları bir dostluk şölenine çevirmişler ve dostluk görüntüleri basın aracılığı ile daha geniş kitlelere aktarmışlardır. Yurtdışında yapılan milli ve siyasi propagandaya yönelik bu faaliyetlerin ardından 1935 yılında

Türkiye’de yapılması planlanan Altınca Balkan Oyunları, Türkiye Cumhuriyeti’nin ve Türk milletinin reklamı ve propagandası bakımından organizasyona özel bir önem verilmiştir.

TİCİ’ye göre sporun yerine getirilmesi gereken fonksiyonlardan biride, gençlerin ülke coğrafyalarını ve çeşitli yörelerde yaşayan insanlarını tanımaları, birbirleriyle kaynaşmalarını ve birbirlerinin problemlerini bilmelerini sağlamak olmuştur. Bu amacın gerçekleştirilmesinin ön şartı ise, spor kabilelerinin seyahat imkânlarının kolaylaştırılması olmuştur. TİCİ yönetimi, Türkiye Büyük Millet Meclisi nezdinde girişimde bulunarak, sporcuların grup halinde bir ücretle seyahat edebilmelerinin sağlanmasını, bu indirimin yapılması ile ülke genelinde bir hareketliliğin ve gençlerde seyahat alışkanlığının oluşacağını, böylece memleketlerini tanıma imkânı bulacaklarını ihtiva eden bir rapor sunmuş ve bu yönden kanun çıkarılmasını talep etmiştir. Bu girişim sonucunda hükümet on kişiyi geçen kabilelerin seyahatlerinde yüzde elli indirim yapılmasını uygun görmüştür. Ülkeyi tanıma amacına yönelik olarak canlandırılması ve yaygınlaştırılması düşünülen, ülke coğrafyasının oldukça müsait olduğu iki spor dalı da izcilikle birlikte dağcılık ve kayak olmuş ve teşvik edilmiştir.

Kaynakça

1. Acun, M.N. (1935). “Askeri Liselerde Spor”, Spor Postası, Yıl: 1, s. 42, s. 13.
2. Akyüz, Y. (1985). Türk Eğitim Tarihi, Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Fakültesi Yayınları, Ankara, s. 176, 263.
3. Alpman, C. (1993). “24 üncü Yıl Dönümünde: Cumhuriyet ve Beden Eğitimi”, Ülkü Seçilmiş Spor Makaleleri 1933- 1950, (Der. S. Karaküçük), Ankara, s. 11-13.
4. Ankaca, K. (1934). “Milli Şerefî Korumak, Spor Ahlakının Birinci Şartıdır.”, Spor Postası, Yıl 1, No. 21, s. 7.
5. Anonim, (1934). “Genç Nesilden Biz Bu Hakkı Neden İstemeyelim”, Spor Postası, Yıl:1, No. 25, s. 2.
6. Anonim. (1997). ”Olimpiyat Oyunlarının 100 Yılında Türkiye”, TMOK Belgesel Yayınlar, No.1, 1.Baskı, Seçil Ofset, İstanbul, s.35-53.
7. Anonim. (1923b): “1924 Olimpiyatı Ne Olacak?”, Spor Alemi, Yıl:5, No.7/119, s.1.
8. Anonim. (1923). “1924 Olimpiyatına İştirak Edecek miyiz?”, Spor Alemi, Yıl:4, No.39/101, s.1.
9. Anonim. (1936). “Garmış’ta Mağlup Değil, Gülünç Olduk”, Top Dergisi, Yıl:2, C.3, S.13/65, s.3.
10. Anonim. (1932). “Güzellik Sahasında dünya Rekoru Kırdık”, Türk Spor, Yıl:3, No.44/148, s.6.
11. Anonim. (1936). “Kayak”, Top Dergisi, Yıl:2, C.3, S.12/64, s.18

12. Anonim. (1933). “Maarif Vekili Reşit Galip Beyin Nutku”, Olimpiyat, S.91, s.8.
13. Anonim. (1934a). “Milli Takımımız Mayıs’ta Atina’da”, Türk Spor, Yıl:5, No.23/230, s.4.
14. Anonim. (1935). “Müthiş Türk Pehlivanımız Amerika’da İyi Bir Memleket Propagandası Yaptı”, Top Dergisi, Yıl:1, S.14, s.5.
15. Anonim. (1973). “Olimpiyat Oyunları (Dünden Bugüne)”, TMOK Dergi, S.12, s.4-10.
16. Anonim. (1923). “Romanyalıların Seyahati Münasebetiyle”, Spor Alemi, Yıl:5, No.3/115, s.2.
17. Apak, R. (1993). “Türkiye’de Dağ Sorunu”, Ülkü Seçilmiş Spor Makaleleri 1933- 1950, (Der.S. Karaküçük), Ankara, s. 79-81.
18. Asaf, B. (1933). “Spor Telakkimiz”, Ülkü, C.1, No.11, s. 71-72.
19. Baba, N. (1993). “Beden Terbiyesi ve Gençlik Meselesi. İzicilik”, Ülkü Seçilmiş Spor Makaleleri 1933- 1950, (Der.S. Karaküçük), Ankara, s. 30.
20. Baydar, N. (1937). “Başbakanın Beyanâtı”, Türk Spor Kurumu, No.72, s.2.
21. Berkman, M. M. (1934). “İnkılap Türkiye’sinde Spor Kulüpleri Değil Spor Birliği Faydalı Olabilir”, Spor Postası, Yıl: 1, No.11, 23, s. 2,6.
22. Berkman, M. M. (1935). “Var olun Türk Subayları, Sporcu Türk Gençliğine Canlı bir Örnek Oldunuz”, Spor Postası, Yıl:2, No.53, s. 2.
23. BTUM, XX. (1943).Cumhuriyet Yılında Beden Eğitimi ve Spor, Çankaya Matbaası, Ankara, s. 11-40.
24. Daver, A. (1932). “Şampiyon Kendinden Evvel Bütün Milletindir”, Türk Spor, Yıl:3, No.21/228, s.5.
25. Felek, B. (1974). “Hükümetin Spora Karşı Alakası”, TMOK Dergisi, Yıl:4, S.15/3, s.6.
26. Fetgeri, A. (1929a). “Futbola Karşı Atletizm, Bisiklet, Eskrim, Güreş, Halter ve Boks”, Türk Spor, Yıl:1, No.9, s.4-5.
27. Fetgeri, A. (1929). “Sporda Milli Bir Propaganda”, Türk Spor, Yıl:1, No.4, s.4.
28. Gürol, S. (1935). “Son Umumi Merkez İçtımında Neler Görüşüldü”, Top Dergisi, Yıl:1, S.25, s.5.
29. Halis, N. (1932). “Galatasaray İzicileri Romanya’da”, Türk Spor, Yıl:3, No.46/150, s.4-8.
30. İşbir, M.Ş. (1940). “Milli Bir Gençlik Teşkilatına Doğru”, Beden Terbiyesi ve Spor, S.20, s.9.
31. Kanok, İ. (1934). “Her şey Atatürk’ten yalnız Atatürk’ten”, Spor Postası, Yıl:1, S.35, s.2.
32. Kanok, İ. (1934a). “Spor Teşekkülleri Milli Terbiye Müesseseleridir. Onları Bu Çerçeve İçine Sokacağız”, Spor Postası, Yıl:1, S.16, s.3.
33. Morpa Spor Ansiklopedisi. (1997). “Atatürk ve Spor”, Morpa Kültür Yayınları, C.1, İstanbul, s. 11-14.
34. Remzi, D. (1934). “Milli Spor Temaslarından Vazgeçmeli”, Spor Postası, Yıl:1, S.22, s.2.
35. Safa, N. (1934). “Bir Memleket Meselesi İçin Söz İstiyorum”, Spor Postası, Yıl:1, S.23, s.7.
36. Savcı, S. (1935). “Fenerbahçe – Güneşin Romanya’da Yaptığı Maçtan Sonra”, Top Dergisi, Yıl:1, No.2, s.3.
37. Şerafettin, A. (1932). “Yabancılarla Temas”, Türk Spor, No.33/137, s.4-5.
38. Tayga, Y. (1990). Türk Spor Tarihine Genel Bir Bakış, GSGM Yayınları, Ankara.

Özmaden, M. ve Özmaden, H., (2010), *Türkiye İdman Cemiyeti İttifakı (TİCİ) dönemi milli ruh ve milli temsil, siyasi ve milli propaganda ile ülkeyi tanııtma-tanıtma çabaları. Uluslararası İnsan Bilimleri Dergisi* [Bağlantıda]. 7:1. Erişim: <http://www.insanbilimleri.com>

---

39. TİCİ, (1923). Teşkilat ve Nizam-ı Umumiye, TİCİ Yayını, Ahmet İhsan Matbaası, İstanbul.
40. TİCİ. (1933). Altıncı Umumi Kongresi, TİCİ Yayını, Devlet Matbaası, İstanbul.
41. TİCİ. (1928). Dördüncü Umumi Kongresi, TİCİ Yayını, Akşam Matbaası, İstanbul.
42. TİCİ. (1933). Yedinci Umumi Kongresi, TİCİ Yayını, D. Muhit Matbaası, İstanbul.
43. Yıldırım, İ. (1996). “Uygulama Nedenleri ve Fonksiyonları Bakımından Türk Kültürünün Erken Devirlerinde Bazı Sportif Aktivitelerin Görünümü”, *Beden Eğitimi ve Spor Bilimleri Dergisi*, C.1, S.2, s.47-57.